

ГОТЕЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО ЯК ІНФРАСТРУКТУРНА СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

HOTEL INDUSTRY AS AN INFRASTRUCTURE COMPONENT OF THE TOURIST ATTRACTIVENESS OF THE REGIONS OF UKRAINE

У статті досліджено сутність та фактори формування туристської привабливості регіону. На основі аналізу літературних джерел узагальнено та охарактеризовано основні фактори, що характеризують туристичну привабливість регіонів України. Обґрунтовано необхідність оцінювання туристичної привабливості регіонів для регулювання та визначення пріоритетних видів туризму для селективного стимулювання розвитку регіонів задля формування та просування туристичного продукту на національному та міжнародному ринках. Розроблено структурно-логічну схему впливу чинників на туристичну привабливість регіону. Сформовано комплекс стандартизованих показників формування туристичної привабливості регіону, на основі чого здійснено оцінювання туристичної привабливості регіонів України за допомогою інтегрального показника. Доведено визначальну роль готельного господарства у складі туристичної привабливості регіону за допомогою емпіричних досліджень з використанням кореляційно-регресійного аналізу.

Ключові слова: туристична привабливість регіону, інтегральний показник, чинники формування, готельне господарство, кореляційно-регресійний аналіз.

В статье исследованы сущность и факторы формирования туристской привле-

кательности региона. На основе анализа литературных источников обобщены и охарактеризованы основные факторы, характеризующие туристическую привлекательность регионов Украины. Обоснована необходимость оценивания туристической привлекательности регионов для регулирования и определения приоритетных видов туризма для селективного стимулирования развития регионов с целью формирования и продвижения туристического продукта на национальном и международном рынках. Разработана структурно-логическая схема влияния факторов на туристическую привлекательность региона. Сформирован комплекс стандартизированных показателей формирования туристической привлекательности региона, на основе чего осуществлено оценивание туристической привлекательности регионов Украины с помощью интегрального показателя. Доказана определяющая роль гостиничного хозяйства в составе туристической привлекательности региона с помощью эмпирических исследований с использованием корреляционно-регрессионного анализа.

Ключевые слова: туристическая привлекательность региона, интегральный показатель, факторы формирования, гостиничное хозяйство, корреляционно-регрессионный анализ.

УДК 332:338.48:640.4

Богдан Н.М.

д.е.н., доцент, доцент кафедри туризму і готельного господарства Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

Рябев А.А.

к.е.н., старший викладач кафедри туризму і готельного господарства Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

The article explores the essence and factors of tourist attractiveness of the region formation. The purpose of the study is to determine the components of the tourist attractiveness of the region formation and to develop approaches to qualitative and quantitative assessment of the impact of the hotel regional complex on the tourist attractiveness of the region. Despite the thorough theoretical and methodological basis for studying the tourist attractiveness of the country, there is uniform methodology still not worked out. The study proposes the use of a statistically-expert method for assessing the tourist attractiveness of regions with aggregating of all of the features set into one integral estimate. Based on the analysis of literary sources, the main factors characterizing the tourist attractiveness of the Ukraine regions are summarized and characterized: political, infrastructural, economic, ecological, social, and cultural. The structural-logical scheme of influence of factors on the tourist attractiveness of the region is developed. This scheme involves five levels of influence and based on the system and elemental composition of the components and the causal link between the factors of the tourist attractiveness of the territory and the resulting feature. Taking into account the above, a complex of standardized indicators of tourism attractiveness of the region has been formed. Complex contains statistical and expert indicators. On its basis of a comprehensive assessment of the tourist attractiveness of the regions of Ukraine has been carried out with the help of an integrated indicator. The determining role of the hotel industry as part of the tourist attractiveness of the region as a result of empirical calculations with the use of correlation-regression analysis is proved. This confirms the hypothesis of the dependence of the tourist territory attractiveness on the hotel economy development level. Today, the tourist market and hotel industry, as one of its main components, are functioning not by their full strength, which requires considerable efforts from the state and investors with organizational, marketing and socio-economic character. It is on the basis of the assessment of the tourist attractiveness of the country regions state authorities can regulate and determine the priority tourism types for selective stimulation of the development of regions, which will promote the formation and promotion of tourism product in the national and international markets.

Key words: tourist attractiveness of the region, integral index, factors of formation, hotel economy, correlation-regression analysis.

Постановка проблеми. У світових масштабах туризм є галуззю, що активно розвивається та має велике значення для розвитку багатьох країн світу. Підтвердженням є те, що темпи зростання туристичної індустрії випереджають більшість галузей національної економіки. За останнє десятиріччя середньорічне збільшення попиту становить близько 4,6%. В обігу туристичної галузі близько 6 трлн. дол. На сферу туризму припадають 7% світових інвестицій, кожне 8 робоче місце, 11% світових споживчих витрат. Так, згідно з даними ВТО, кількість подорожей у світі стала пропорційною

чисельності жителів планети: майже 5 млрд. осіб, з них близько 1 млрд. подорожей з перетином кордонів та 4 млрд. – у межах своїх країн [1].

Розвиток туристичного бізнесу дав змогу багатьом країнам з менш привабливими, ніж в Україні, природними та культурно-історичними передумовами підвищити рівень соціально-економічного розвитку. Отже, проведення якісного оцінювання та регулювання туристичної привабливості регіонів та країни набувають значної актуальності.

Саме на основі оцінювання туристичної привабливості регіонів країни державні органи можуть

регулювати та визначати пріоритетні види туризму для селективного стимулювання розвитку регіонів, що сприятиме формуванню та просуванню туристичного продукту на національному та міжнародному ринках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблеми підвищення конкурентоспроможності та туристичної привабливості регіонів досліджували у своїх працях такі зарубіжні та вітчизняні науковці, як М. Борушак [2], В. Гавран [3], О. Любіцева [4], О. Музиченко-Козловська [5], М. Омуш [6].

В. Гавран досліджує формування привабливості рекреаційно-туристичних комплексів задля залучення інвестицій у розвиток туризму [3]. О. Музиченко-Козловською запропоновано рекомендації, пов'язані з визначенням туристичної привабливості території насамперед щодо якості довкілля [6].

Існує багато тлумачень поняття «туристична привабливість регіону». Так, І. Зорін, А. Зорін, Т. Ірисова визначають її як територію, що користується популярністю у туристів та перетворюється на туристичний центр, приваблює туристів завдяки наявності в її межах специфічних туристичних ресурсів, зручностей транспортно-географічного розташування та доступної для туриста інформації про неї [7, с. 22]. М. Омуш вважає, що туристично привабливою є територія, яка має потенціал для розвитку туризму, сукупність економічних та психологічних характеристик регіональних туристичних комплексів, що відповідають попиту, потребам туристів, вимогам інвесторів, а також забезпечують досягнення передбачуваного соціально-економічного ефекту [6, с. 7].

Питанням розвитку готельного комплексу регіону як визначальної складової його туристичної привабливості присвячені роботи В. Галперіна, Б. Кандінова, В. Кифяка [8], О. Любіцевої [3], А. Мазаракі, М. Мальської [9], Т. Ткаченко [10], Н. Чорненької, І. Школи [11] та інших науковців.

Незважаючи на достатню кількість наукових досліджень в галузі туризму та готельного господарства, недостатньо розроблені підходи до якіс-

ного та кількісного оцінювання впливу готельного регіонального комплексу на туристичну привабливість регіону.

Постановка завдання. Метою статті є визначення складових формування туристичної привабливості регіону та розроблення підходів до якісного й кількісного оцінювання впливу готельного регіонального комплексу на туристичну привабливість регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У визначеннях, запропонованих у багатьох наукових працях, не враховано всіх чинників та складових, які впливають на туристичну привабливість території, зокрема розвиток матеріально-технічної бази туризму, у тому числі її інфраструктурна складова, та достатня й доступна інформація про туристичну діяльність в межах території.

Ці недоліки не дають змогу повною мірою оцінити туристичну привабливість території та визначити вагомість чинників, які впливають на цей процес. Щоби досягти високого рівня туристичної привабливості та отримати максимальний соціально-економічний ефект, туристичний центр повинен мати сучасну розвинену матеріально-технічну базу туризму, туристичну інфраструктуру. Якими б багатими та унікальними не були природні ресурси та історико-культурна спадщина країни чи регіону, без розвиненої матеріально-технічної бази та інфраструктури туризму, що відповідають міжнародним стандартам, не слід очікувати, що туристична індустрія в межах певної території буде отримувати високі прибутки.

Отже, можна стверджувати, що основу туристичної привабливості регіону складають туристичні ресурси, які включають природні та історико-культурні фактори, та туристична інфраструктура.

На основі аналізу літературних джерел [4; 5; 13] узагальнено та охарактеризовано основні фактори, що характеризують туристичну привабливість регіонів України:

1) екологічний, який визначає загальний екологічний стан, що склався у регіоні, та характеризується такими показниками, як наявність

Рис. 1. Сукупність факторів, що визначають рівень туристичної привабливості регіону

природних ресурсів, екологічна складова та кліматичні умови, ризики катастроф, рівень розвитку сільського господарства, об'єми споживання свіжої води, скидання забруднених зворотних вод без очищення або недостатньо очищені природні поверхневі водні об'єкти, викиди забруднюючих речовин до атмосфери;

2) політичний, до складу якого входять показники, що містять інформацію щодо правого регулювання розвитку туристичної діяльності в країні, рівня криміногенності;

3) економічний, який включає показники, що відображають рівень інфляції, безробіття, прибутки та ціни на туристичні товари й послуги, обсяг інвестицій в основний капітал, відображає вклад туристичної сфери в макроекономічних показниках;

4) інфраструктура, яка є показником, що свідчить про стан автошляхів та зв'язку, готельних комплексів, закладів харчування та проведення дозвілля, застосування комп'ютерних технологій, Інтернету, комунікаційних технологій, транспорту (швидкісні поїзди, пароми, літаки);

5) соціальний, який визначає показники, що характеризують демографічний стан у регіоні та країні, а саме рівень природного приросту, наявність субкультур у регіоні та країні загалом, кількість безробітного населення щодо працездатного, число осіб працездатного та непрацездатного віку;

6) культурний, який визначає кількість загальноосвітніх навчальних закладів, ВНЗ, книжковий

фонд бібліотек, кількість місць для глядачів у залах демонстрування фільмів, кількість місць у клубних закладах.

Щоб оцінити рівень туристичної привабливості території, недостатньо окремих статистичних даних. Показники статистичної звітності відображають лише окремі кількісні дані рівня розвитку туризму в певному регіоні. Статистичні показники як одиничні дані мають обмежену цінність, тому що для управління процесом підвищення рівня туристичної привабливості має значення оцінювання загальних тенденцій. Для того щоб охарактеризувати процес підвищення рівня туристичної привабливості території з урахуванням взаємозв'язку, взаємозалежності та взаємозумовленості його показників, необхідно скористатися принципом інтеграції. Такий принцип вимагає розроблення та використання інтегрального показника, який формується шляхом згортання багатьох одиничних показників.

Враховуючи вимоги до показників туристичної привабливості території, визначаємо організаційну структуру, за якою буде зрозуміла послідовність побудови системи показників. На рис. 2 зображено структурно-логічну схему впливу чинників на туристичну привабливість території.

Така структура базується на системі та елементному складі компонент та причинно-наслідкового зв'язку між чинниками туристичної привабливості території та результуючою ознакою. Ранжуються рівні впливу чинників на туристичну

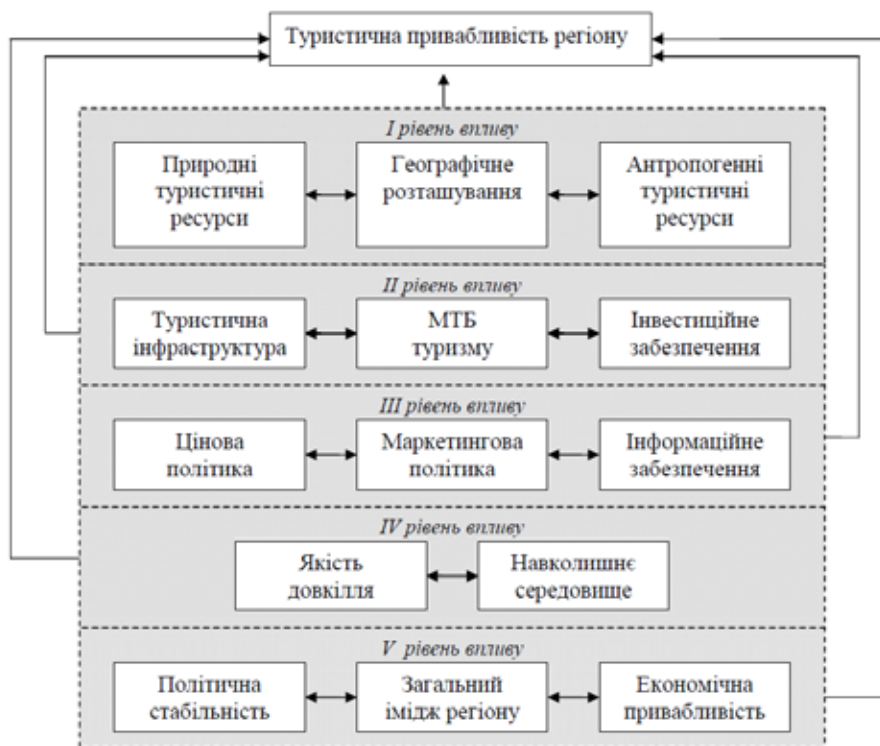

Рис. 2. Структурно-логічна схема впливу чинників на туристичну привабливість регіону

привабливість щодо того, хто зацікавлений підвищувати цей рівень: чи це буде держава, чи туристичний комплекс, чи інвестор.

Незважаючи на ґрунтовний теоретичний та методологічний базис дослідження туристичної привабливості країни, єдиної методології не відпрацьовано, оскільки науковцями пропонуються методики оцінювання окремих складових туризму чи суміжних процесів у межах інвестиційної привабливості. На нашу думку, це пов'язане з тим, що об'єктивно оцінити туристичну привабливість досить складно, оскільки спостерігається відмінність регіонів один від одного та їх туристичної інфраструктури за географічним положенням, економічним та соціально-культурним розвитком, ресурсним потенціалом тощо [12].

Оскільки складні соціально-економічні явища, яким є туристична привабливість регіону, залежать від багатьох чинників, то під час упорядкування одиниць сукупності виникає необхідність агрегування всіх ознак множини в одну інтегральну оцінку.

Оскільки поодинокі показники у складі інтегральної оцінки туристської привабливості регі-

ону мають різні одиниці виміру, а деякі з них оцінюються за допомогою якісних методів, пропонується застосовувати статистично-експертний метод, який доцільно використовувати тоді, коли інтегральний показник, який необхідно визначити, є латентним, тобто таким, що не піддається безпосередньому кількісному вимірюванню, а оцінки експертів (професіоналів) пропонують прогнозні значення показників.

Одні показники (x_1-x_5) є кількісно вимірюваними, інші (x_6-x_{10}) – встановленими експертним шляхом. Для розрахунку кількісних показників туристичної привабливості використаємо дані державної статистичної звітності, а для оцінювання якісних показників скористаємося послугами експертів. В табл. 2. наведено статистичні показники оцінювання туристичної привабливості регіонів України.

За сукупність спостережень вибрано області України через те, що саме такі регіони представлені у державній статистичній звітності.

Однак статистичні показники, за якими будемо розраховувати кожен чинник інтегрального показника оцінювання туристичної привабливості тери-

Таблиця 1

Стандартизовані (відносні) статистичні показники

Область України	Площа, яку займають туристичні ресурси, км ² , x_1	Кількість антропогенних, біосоціальних та подієвих ресурсів, 100 одиниць, x_2	Кількість колективних засобів розміщення, одиниць, x_3	Інвестиції в основний капітал готелів та ресторанів, млн. грн., x_4	Середня вартість туристичних послуг на 1 особу, грн./день, x_5
	x_{ij}	x_{ij}	x_{ij}	x_{ij}	x_{ij}
Вінницька	0,6591	1,0716	0,98	0,37	0,95
Волинська	0,7468	0,5753	0,84	0,08	0,94
Дніпропетровська	0,258	0,9166	1,44	0,6	1,02
Донецька	1,7197	1,0656	1,61	1,31	0,97
Житомирська	0,6872	1,05	0,68	0,16	0,95
Закарпатська	0,8621	0,3831	0,79	0,31	0,97
Запорізька	0,5255	0,8181	0,66	5,64	0,92
Івано-Франківська	0,6306	1,6163	0,97	0,48	1,03
Київська	1,147	1,0716	0,79	0,93	1,02
Кіровоградська	0,1712	0,9321	0,70	0,08	0,97
Луганська	0,2406	1,5662	1,10	0,02	1,03
Львівська	0,7319	0,6064	0,94	0,13	1,05
Миколаївська	3,1665	0,7516	0,98	0,52	1,09
Одеська	4,7844	2,3705	1,82	4,31	1,06
Полтавська	0,2956	0,6518	1,24	0,18	0,98
Рівненська	0,9411	1,2872	0,72	0,02	0,96
Сумська	0,4813	0,5995	0,93	0,06	0,95
Тернопільська	0,7633	0,8133	0,42	0,13	0,97
Харківська	0,3304	0,5788	1,17	3,59	0,99
Херсонська	1,546	0,7062	1,005	0,15	1,03
Хмельницька	0,0872	1,1861	1,05	0,10	0,99
Черкаська	0,5607	0,7771	1,30	0,05	0,97
Чернівецька	0,2613	0,9874	0,51	0,27	0,97
Чернігівська	0,8381	1,0012	0,76	0,09	0,98

торії, мають різні одиниці вимірювання. Щоб їх можна було використовувати для агрегування в один інтегральний показник, необхідно перевести кожен фактичний показник у стандартизований показник, який буде відносною безрозмірною величиною та нівелюватиме різницю в одиницях вимірювання.

Результати розрахунків стандартизованих показників туристичної привабливості регіонів наведено в табл. 1.

Для узгодженості результатів інтегральної оцінки якісні показники також переводимо у стандартизовані, як і кількісні показники, тобто визначаємо частку якісних показників від їхнього середнього значення. Результати розрахунків стандартизованих якісних показників туристичної привабливості регіонів наведено в табл. 2.

Результати розрахунків інтегральних показників оцінювання туристичної привабливості регіонів України зводимо у табл. 3 та рис. 3.

Найістотношою проблемою туристської інфраструктури України є відсутність достатньої кількості готельних комплексів, мотелів, хостелів. У 2017 році в Україні функціонували 1 269 закладів розміщення (у 2000 році їх було 1 308). Показник одноразової місткості закладів розміщення

у 2017 році становив лише 110,7 тис. місць [13]. При цьому існують певні диспропорції між забезпеченістю окремих регіонів України туристичними ресурсами та закладами розміщення. Іншим аспектом проблеми є відсутність достатньої кількості готелів вищих та середніх класів, які користуються попитом іноземних туристів з розвинених країн. Це впливає на рівень завантаженості готелів в Україні, що становить лише 31% за нормативу у 60–70% [14].

Як було зазначено вище, готельне господарство є одним з основних структурних елементів туристської сфери та значущим фактором формування туристичної привабливості, тому дослідження кількості та ефективності діяльності засобів розміщення дасть додаткову картину для розуміння діяльності туристського ринку України в регіональному вимірі [15].

Стан та динаміку розвитку представників готельних послуг за регіонами України можна дослідити в табл. 4, 5.

Можна визначити групу регіонів – лідерів за кількістю готелів (табл. 5), якими є Львівський, Одеський, Івано-Франківський, Закарпатський, Дніпропетровський регіони. Визначені регіони за досліджений період постійно перебували в групі

Таблиця 2

Стандартизовані (відносні) значення якісних показників туристичної привабливості території

Область України	Якість рекламно-інформаційних послуг, x_6	Атрактивність історико-культурних пам'яток, x_7	Якість навколишнього природного середовища, x_8	Економічна привабливість регіону, x_9	Політична стабільність регіону, x_{10}
	x_{ij}	x_{ij}	x_{ij}	x_{ij}	x_{ij}
Вінницька	1,1203	1,1033	0,8975	0,9729	0,7327
Волинська	0,9327	1,0039	1,2953	0,9641	0,8536
Дніпропетровська	1,0251	1,1033	0,7957	1,3615	1,3409
Донецька	0,8402	1,3053	0,5983	1,3615	1,7072
Житомирська	1,1203	0,9044	1,0949	0,8765	0,8536
Закарпатська	1,2127	1,0039	1,1966	0,8765	1,22
Запорізька	1,0251	0,9044	0,9962	1,265	1,3409
Івано-Франківська	1,2127	1,2058	1,2953	0,8765	0,8536
Київська	1,4004	1,5073	1,0949	1,1686	1,4654
Кіровоградська	1,0251	0,8019	0,9962	0,9729	1,5863
Луганська	1,0251	0,8019	1,0949	3,4228	0,7327
Львівська	1,2127	1,2058	0,9962	1,265	0,9745
Миколаївська	0,8402	0,9044	0,9962	1,3615	1,22
Одеська	1,2127	1,2058	1,0949	0,9729	1,22
Полтавська	0,8402	0,7024	0,9962	1,265	1,3409
Рівненська	1,0251	0,9044	1,0949	1,1686	0,8536
Сумська	1,0251	0,9044	1,0949	0,8765	0,7327
Тернопільська	0,9327	1,0039	1,0949	0,9729	0,8536
Харківська	1,2127	1,3053	1,0949	0,7771	1,0991
Херсонська	0,9327	1,1033	0,9962	1,3615	1,22
Хмельницька	0,8402	0,9044	0,9962	0,8765	0,9745
Черкаська	0,8402	1,0039	0,9962	0,8765	0,6081
Чернівецька	1,1203	1,1033	1,1966	0,8765	0,6081
Чернігівська	1,0251	1,1033	0,9962	0,7771	0,6081

Таблиця 3

Інтегральний показник туристичної привабливості регіонів України

Область України	Інтегральний показник туристичної привабливості регіону
Вінницька	0,7327
Волинська	0,8536
Дніпропетровська	1,3409
Донецька	0,7072
Житомирська	0,8536
Закарпатська	1,2200
Запорізька	1,3409
Івано-Франківська	0,8536
Київська	1,4654
Кіровоградська	1,5863
Луганська	0,2327
Львівська	0,9745
Миколаївська	1,2200
Одеська	1,2200
Полтавська	1,3409
Рівненська	0,8536
Сумська	0,7327
Тернопільська	0,8536
Харківська	1,0991
Херсонська	1,2200
Хмельницька	0,9745
Черкаська	0,6081
Чернівецька	0,6081
Чернігівська	0,6081

лідерів. В середній групі рейтингу відбувалися різноспрямовані коливання.

В групі аутсайдерів перебувають Тернопільський, Донецький, Рівненський, Сумський, Чернігівський, Кіровоградський, Донецький та Луганський регіони.

Якщо порівняти результати рейтингу туристської привабливості регіонів з їх забезпеченістю

готельним господарством, ми побачимо багато спільного, отже, висловлюємо гіпотезу про зв'язок цих двох показників.

Задля встановлення наявності або відсутності зв'язку між туристською привабливістю регіону та рівнем розвитку готельного господарства здійснено моделювання за допомогою кореляційно-регресійного аналізу за допомогою прикладного пакета "STATISTICA".

В результаті кореляційного аналізу отримано коефіцієнт кореляції $r = 0,89$, що свідчить про наявність сильного прямого зв'язку між досліджуваними величинами. Результати моделювання за допомогою регресійного аналізу та параметри регресійної моделі надано в табл. 6.

Отже, в результаті емпіричних розрахунків підтверджено гіпотезу залежності туристської привабливості території від рівня розвиненості готельного господарства.

Нині туристський ринок загалом та готельне господарство як один з основних його складників зокрема функціонують не в повну силу, що потребує від держави та інвесторів чималих зусиль організаційного, маркетингового та соціально-економічного характеру.

Висновки з проведеного дослідження. Україна має значні потенційні можливості для розвитку туристичної сфери, туристична діяльність в Україні сприяє розвитку територій з привабливими туристичними ресурсами, створюючи нові робочі місця, підвищуючи рівень доходів населення, забезпечуючи збереження історико-культурної спадщини.

Саме на основі оцінювання туристичної привабливості регіонів країни державні органи можуть регулювати та визначати пріоритетні види туризму для селективного стимулювання розвитку регіонів, що сприятиме формуванню та просуванню туристичного продукту на національному та міжнародному ринках.

Рис. 3. Інтегральний показник туристської привабливості регіонів України

Таблиця 4

Кількість готелів та аналогічних засобів розміщування за регіонами України

Область України	Роки					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Вінницька	46	61	72	73	75	60
Волинська	46	50	67	64	66	61
Дніпропетровська	141	130	135	146	139	138
Донецька	140	135	139	50	44	46
Житомирська	48	51	57	59	58	70
Закарпатська	159	151	228	229	213	211
Запорізька	116	89	126	125	86	114
Івано-Франківська	345	167	193	212	200	227
Київська	56	57	93	89	87	114
Кіровоградська	32	43	45	48	41	30
Луганська	60	45	51	13	23	23
Львівська	228	250	272	273	273	287
Миколаївська	70	82	93	89	66	74
Одеська	217	216	253	235	250	232
Полтавська	86	94	115	106	105	76
Рівненська	41	44	52	50	46	45
Сумська	48	47	50	41	34	37
Тернопільська	46	49	59	58	57	59
Харківська	103	125	130	125	123	108
Херсонська	74	82	116	109	70	92
Хмельницька	60	68	90	84	70	71
Черкаська	70	66	75	73	75	80
Чернівецька	67	80	87	91	87	79
Чернігівська	44	45	45	45	43	35

Таблиця 5

Ранжування регіонів за кількістю готелів та засобів розміщування

Область України	Місце за рейтингом					
	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік
Львівська	2	1	1	1	1	1
Одеська	3	2	2	2	2	2
Івано-Франківська	1	3	4	4	4	3
Закарпатська	4	4	3	3	3	4
Дніпропетровська	5	6	5	5	5	5
Запорізька	6	9	6	6	9	6
Київська	16	19	11	11	7	7
Харківська	7	7	7	7	5	8
Херсонська	10	10	9	8	12	9
Черкаська	11	14	8	14	10	10
Чернівецька	13	12	14	10	8	11
Полтавська	8	8	10	9	6	12
Миколаївська	12	11	12	12	14	13
Хмельницька	14	13	13	13	13	14
Житомирська	17	16	19	17	16	15
Волинська	19	17	16	16	15	16
Вінницька	20	15	15	15	11	17
Тернопільська	21	18	18	18	17	18
Донецька	6	5	17	19	19	19
Рівненська	23	23	19	20	18	20
Сумська	18	19	21	23	22	21
Чернігівська	22	20	22	22	20	22
Кіровоградська	24	24	23	21	21	23
Луганська	15	21	24	24	24	24

**Характеристика регресійної моделі залежності
туристської привабливості регіону від кількості готелів**

Факторні ознаки	Параметри моделі					Висновок про значимість моделі
	коефіцієнт кореляції, R	коефіцієнт детермінації, R ²	рівень значимості, p	критерій Фішера, F	критерій Стьюдента, t	
X (рейтинг регіонів за кількістю готелів)	0,8933	0,7967	0,0000	234,21	-9,451	Значима
Регресійна модель	Y – туристська привабливість регіону, y = 14,72-72,45x					

Туристична привабливість часто мінлива й може змінюватися залежно від багатьох чинників, котрі впливають на привабливість туристичної території. Саме до них належить наявність сучасної матеріально-технічної бази туризму, зокрема новітніх готельних комплексів, спеціалізованих закладів з відповідним асортиментом послуг, які вони пропонують. Вважаємо, що саме зазначені компоненти складають основу оцінки туристичної привабливості регіону й потребують комплексного аналізу, оскільки перебувають у взаємозв'язку та взаємодії.

Найважливішим засобом підвищення туристичної привабливості території є розвиток матеріально-технічної бази туризму, включаючи туристичну інфраструктуру, насамперед готельне господарство, та відповідне інвестиційне забезпечення галузі.

Для того щоби підвищити рівень туристичної привабливості регіону, самих туристичних ресурсів недостатньо. Велику кількість туристів місцевість, де відсутні сучасні готелі чи наявні погані дороги, не може привабити, отже, високих прибутків туризм не принесе. Отже, розбудова сучасної інфраструктури, зокрема готельного господарства, є визначальним чинником підвищення туристичної привабливості регіонів України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Official site UNWTO. URL: <http://media.unwto.org/content/infographics> (дата звернення: 03.05.2019).
2. Борушчак М. Стратегія розвитку туристичних регіонів : автореф. дис. ... канд. екон. наук ; ЛНУ. Львів, 2008. 27 с.
3. Гавран В. Управління інвестиційною діяльністю в рекреаційно-туристичній сфері : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.02.03 ; Національний ун-т Львівська політехніка. Львів, 2002. 203 с.
4. Любіцева О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) : монографія. Київ : Альтерпрес, 2002. 232 с.
5. Музиченко-Козловська О. Економічне оцінювання туристичної привабливості території : монографія. Львів : Новий Світ, 2012. 176 с.
6. Омуш М. Стратегія диверсифікованого розвитку туристського комплексу в регіональній економіці (на прикладі Йорданії) : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.10.01 ; Харківська державна академія міського господарства. Харків : Б.в. 2003. 19 с.

7. Зорин И. и др. Туризм и отраслевые системы. Москва : Финансы и статистика, 2002. 270 с.

8. Киф'як В. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці : Зелена Буковина, 2003. 312 с.

9. Мальська М., Рутинський М., Паньків Н. Туризм у міжнародному і національному вимірах. Історія і сучасність : монографія. Львів : Вид. центр ЛНУ, 2008. 360 с.

10. Ткаченко Т. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу. Київ : КНТЕУ, 2006. 537 с.

11. Школа І. та ін. Менеджмент туристичної індустрії : навчальний посібник. Чернівці : Кн. -XXI, 2005. 596 с.

12. Рябев А. Формування складових розвитку туризму в регіонах України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.05. Івано-Франківськ, 2018. 23 с.

13. Офіційний сайт Держкомстату України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 03.05.2019).

14. Богдан Н. Теоретико-методологічне забезпечення узгодження економічних інтересів регіону : автореф. дис. ... докт. екон. наук : спец. 08.00.05. Івано-Франківськ, 2018. 43 с.

15. Бойченко Ф. Стратегія розвитку індустрії туризму в економіці регіону : автореф. дис. ... канд. екон. наук з держ. упр. : спец. 25.00.04. Донецьк, 2007. 14 с.

REFERENCES:

1. Official site UNWTO. Available at: <http://media.unwto.org/content/infographics> (accessed: 03 May 2019).
2. Borushchak M. Stratehiia rozvytku turystychnykh rehioniv [Strategy for the development of tourist regions] : avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk / LNU. Lviv, 2008. 27 p. (in Ukrainian).
3. Havran V. Upravlinnia investytsiinoiu diialnistiu v rekreatsiino-turystychnii sferi [Management of investment activity in the recreation and tourism sector] : dys. kand. ekon. nauk: 08.02.03 / Natsionalnyi un-t Lvivska politehnika. Lviv, 2002. 203 p. (in Ukrainian).
4. Liubitseva O. Rynok turystychnykh posluh (heoprostorovi aspekty) : monohrafiia [Market of tourist services (geospatial aspects): a monograph]. Kyiv : Alterpres, 2002. 232 p. (in Ukrainian).
5. Muzychenko-Kozlovska O. Ekonomichne otsiniuvannia turystychnoi pryvabyvosti terytorii : monohrafiia [Economic assessment for the tourist attractiveness of the territory: a monograph]. Lviv : Novyi Svit, 2012. 176 p. (in Ukrainian).

6. Omush M. Stratehiia dyversyfikovanoho rozvytku turystskoho kompleksu v rehionalnii ekonomitsi (na prykladi Yordanii) [Strategy of the diversified development of the tourist complex in the regional economy (case study: Jordan)] : avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.10.01 / Kharkivska derzh. akademiia miskoho hospodarstva. Kharkiv : B.v., 2003. 19 p. (in Ukrainian).

7. Turizm i otraslevye sistemy [Tourism and industry systems] / [I. Zorin i dr. Moskva : Finansy i statistika, 2002. 270 p. (in Russian).

8. Kyfiak V. Orhanizatsiia turystychnoi diialnosti v Ukraini [Organization of tourism activity in Ukraine]. Chernivtsi : Zelena Bukovyna, 2003. 312 p. (in Ukrainian).

9. Malska M., Rutynskiy M., Pankiv N. Turyzm u mizhnarodnomu i natsionalnomu vymirakh. Istoriia i suchasnist : monohrafiia [Tourism in the international and national dimensions. History and modernity : monograph]. – Lviv : Vyd. tsentr LNU, 2008. 360 p. (in Ukrainian).

10. Tkachenko T. Stalyi rozvytok turyzmu: teoriia, metodolohiia, realii biznesu [Sustainable tourism development: theory, methodology, business realities]. Kyiv : KNTEU. 2006, 537 p. (in Ukrainian).

11. Menedzhment turystychnoi industrii [Management of the tourism industry]: navch. posib. / I. Shkola ta in. Chernivtsi : Kn. -KhKhl, 2005. 596 p. (in Ukrainian).

12. Ryabev A. Formuvannia skladovykh rozvytku turyzmu v rehionakh Ukrainy [Formation of components for tourism development in the regions of Ukraine] : avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05. Ivano-Frankivsk. 2018. 23 p. (in Ukrainian).

13. Official site of the State Statistics Committee of Ukraine Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed: 03 May 2019) (in Ukrainian).

14. Bohdan N. Teoretyko-metodolohichne zabezpechennia uzghodzhennia ekonomichnykh interesiv rehionu [Theoretical and methodological support of coordination of economic interests of the region] : avtoref. dys. ... dokt. ekon. nauk : 08.00.05. Ivano-Frankivsk, 2018. 43 p. (in Ukrainian).

15. Boichenko F. Stratehiia rozvytku industrii turyzmu v ekonomitsi rehionu [Strategy for development of the tourism industry in the economy of the region] : avtoref. dys. ... kand. nauk z derzhavnoho upravlinnia : 25.00.04. Donetsk, 2007. 14 p. (in Ukrainian).

Bogdan Nataliia

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Tourism and Hospitality
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkov

Ryabev Anton

Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of Tourism and Hospitality
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkov

HOTEL INDUSTRY AS AN INFRASTRUCTURE COMPONENT OF THE TOURIST ATTRACTIVENESS OF THE REGIONS OF UKRAINE

The purpose of the article. The article explores the essence and factors of the tourist attractiveness of the region formation. Despite the sufficient number of scientific research in the field of tourism and hotel industry, the approaches to qualitative and quantitative assessment of the hotel's regional complex influence on the tourist attractiveness of the region are not sufficiently developed. The research goal is to identify the components of the tourist attractiveness of the region formation and to develop approaches to qualitative and quantitative assessment of the hotel's regional complex's impact on the tourist region attractiveness.

Methodology. Despite the thorough theoretical and methodological basis for studying the tourist attractiveness of the country, the only one methodology is not worked out. This is due to the fact that scientists offer methods for evaluating individual components of tourism or related processes within the limits of investment attractiveness. The study proposes the use of a statistically-expert method for assessing the tourist attractiveness of the regions with the aggregation of all the signs of the set into one integral estimate.

Results. Based on the analysis of literary sources, the main factors that characterize the tourist attractiveness of the Ukraine regions are summarized and characterized: political, infrastructural, economic, environmental, social, and cultural.

The structural-logical scheme of influence of factors on the tourist region attractiveness, which involves five levels of influence, is developed. This scheme is based on the system and elemental composition of the components and the causal link between the factors of the tourist attractiveness of the territory and the resulting feature.

The scheme includes the ranking of factors influencing the tourist attractiveness from the point of view of those who are interested in raising this level: state or regional authorities, institutional or private investor.

It is established in the work that objectively assessing the tourist attraction is rather difficult. This is due to the fact that there is a difference between the regions and their tourist infrastructure by geographical location, economic and socio-cultural development, and resource potential.

Taking into account the above, a complex of standardized indicators of tourism attractiveness of the region, containing statistical and expert indicators, has been formed. On the basis of this complex a comprehensive assessment of the tourist attractiveness of the Ukraine regions has been carried out with the help of an integrated indicator. The determining role of the hotel economy as part of the tourist attractiveness of the region as a result of empirical calculations with correlation-regression analysis using is proved. All this confirmed the hypothesis of the dependence of tourist attractiveness of the territory on the level of development of the hotel economy.

Practical implications. The tourist market and hotel industry, as one of its main components, is not functioning today in its full capacity. Therefore, the state and investors should make considerable efforts of organizational, marketing and socio-economic nature. On the basis of the assessment of the tourist attractiveness of the country regions state authorities can regulate and determine the priority tourism types for selective stimulation of the development of regions, which will promote the formation and promotion of tourism product in the national and international markets.

Value/originality. Given the difficulty of assessing the tourist territories attractiveness, the proposed methodology involves the use of a clear calculation algorithm and publicly available objective information. Proper understanding of the level of tourist attractiveness contributes to the development of an effective tourism development strategy at the regional and national levels; because it requires a differentiated approach to taking into account regional features of tourism attractiveness. Approaches to the development of regional programs for the development of hotel complexes, taking into account the features of tourism attractiveness, require further research in this field.